

N:o 132.

*Af Herr C. F. Toll: Angående anslag till uppförande af läroverks-
hus åt folkskolelärarinneseminariet i Falun.*

På grund af vederbörandes derom gjorda framställning hade Kongl. Maj:t hos 1878 års Riksdag gjort hemställan om ett anslag af 72,000 kronor för uppförande af egen lokal åt folkskolelärarinneseminariet i Falun. I denna Kongl. proposition framhållas klart och öfvertygande de svårigheter, som under för handen varande omständigheter *måste* förefinnas för ett fullt ändamålsenligt ordnande af undervisningen inom ett läroverk, som saknar egen, för dess verksamhet afpassad lokal. Angelägenheten att ega en sådan, synes ock redan vara fullt erkänd, ej mindre af Riksdagen än af Kongl. Maj:t, i det att samtliga färdigbildade seminarier för danande af lärare och lärarinnor vid folkskolorna nu mera blifvit, hvad byggnader och öfrig utrustning beträffar, på statens bekostnad fullbordade, med undantag af seminariet i Falun.

Riksdagen fann likväl, efter Stats-Utskottets pröfning af och afstyrkande utlåtande i frågan, icke skäl att bifalla det af Kongl. Maj:t begärda anslagsbeloppet, hufvudsakligen — såsom det ville synas — derför att kostnadssumman ansågs för hög och icke stode i nöjaktigt förhållande till det antal elever, läroverket hade att uppvisa, hvilket senare skäl emellertid torde förlora sin bevisningskraft, om man besinnar att i anseende till de förhyrda lokalernas alltför trånga utrymme man ej *kunnat* mottaga flere elever än som skett. Beträffande å andra sidan de skäl, som tala för ett välvilligt bedömande af frågan från statsmakternas sida, synas de samtliga vara af den allvarliga beskaffenhet, att man svårigen kan finna annat än att i Riksdagens afstyrkande mera låg ett uppskjutande af frågan än ett afslag.

Kort efter den utgång, detta ärende sålunda fick vid 1878 års riksdag, ingick läroverkets rektor den 27 September samma år med en ny underdånig framställning i ämnet, deri ånyo betonande svårigheten för undervisningen

ändamålsenliga ordnande till följd af nödvändigheten att hyra lokaler på tvenne ställen samt af de förhyrda lokalernas otillräcklighet och äfven i öfrigt oändamålsenliga beskaffenhet, olägenheter, som på ett alltmer kämbart sätt göra sig gällande, så mycket mer som de inträdessökande elevernas antal varit i oupphörlig tillväxt, men flere af dem städse måst i brist på utrymme afvisas, hvilket i år varit fallet med ej mindre än 20. I detta ledsamma förhållande ligger dessutom ej så liten misshushållning, då lärarekrafterna räcka till för ett större antal elever. Till nämnda förnyade framställning från läroverkets rektor var nu ock fogad en på försorg af riksdagsmannen i Första Kam-maren Herr W. Falk uppgjord ritning jemte kostnadsförslag, utvisande en kostnadssumma för byggnad af sten gående till 56,200 kronor och af trä till 49,200 kronor, uthusen i båda fallen inberäknade. Dessa handlingar hafva dessutom för granskning varit delgifna Kongl. Öfverintendentsembetet, som deri endast funnit skäl till den ändring, att »då ortens stränga klimat synes dertill föranleda, tjockleken hos byggnadens yttermurar måtte ökas från 1¹/₂ till 2 fot, genom hvilken förändring, äfvensom genom erforderligt tillägg i kostnaden för brandbotten m. m., kostnadssumman i dess helhet torde böra ökas med 3,800 kronor eller till 60,000 kronor». Dessutom torde för dränering och nödiga trädgårdsanläggningar böra ytterligare tilläggas 2,000 kronor.

Då alltså anledningarne till de betänkligheter mot bifall, som före-komma i Stats-Utskottets utlåtande år 1878, nu mera synes vara i väsentligaste mån undanröjda; då kostnadssumman, uppgjord för en i flere afseenden gynsamare byggnadsplats, kunnat högst betydligt reduceras; då elev-antalet visat en fortgående benägenhet att växa; då hyresafgiften för de nu begagnade lokalerna ej kunnat betingas till lägre belopp än 2,950 kronor, som det nu är, utan att läroverket därför eger större visshet om att ej derifrån när som helst kunna uppsägas, under det på samma gång alla de förut anmärkta olägenheterna och bristerna, till följd deraf att läroverket saknar egen lokal, icke allenast finnas kvar oförminskade, utan fast mera blifva allt kämbarare, så vågar jag, med stöd tillika af hvad jag redan förut under 1878 års riksdag haft äran i detta ärende anföra, vördsamt föreslå,

att Riksdagen behagade bevilja till uppförande af egen lokal åt folkskolelärarinneseminariet i Falun, med lärohus af sten, en summa af 62,000 kronor.

Stockholm den 28 Januari 1881.

C. F. Toll.